

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

รายงานความก้าวหน้าการจัดทำ ร่างแผนแม่บทด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและสิ่งปฏิกูลของประเทศ พ.ศ. 2562-2573

โดย

นางสาวสิรวรรณ จันทนจุลกะ ผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม

การประชุมคณะกรรมการบริหารแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔
และการคลังและงบประมาณ กรมอนามัย ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑
วันอังคารที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๑

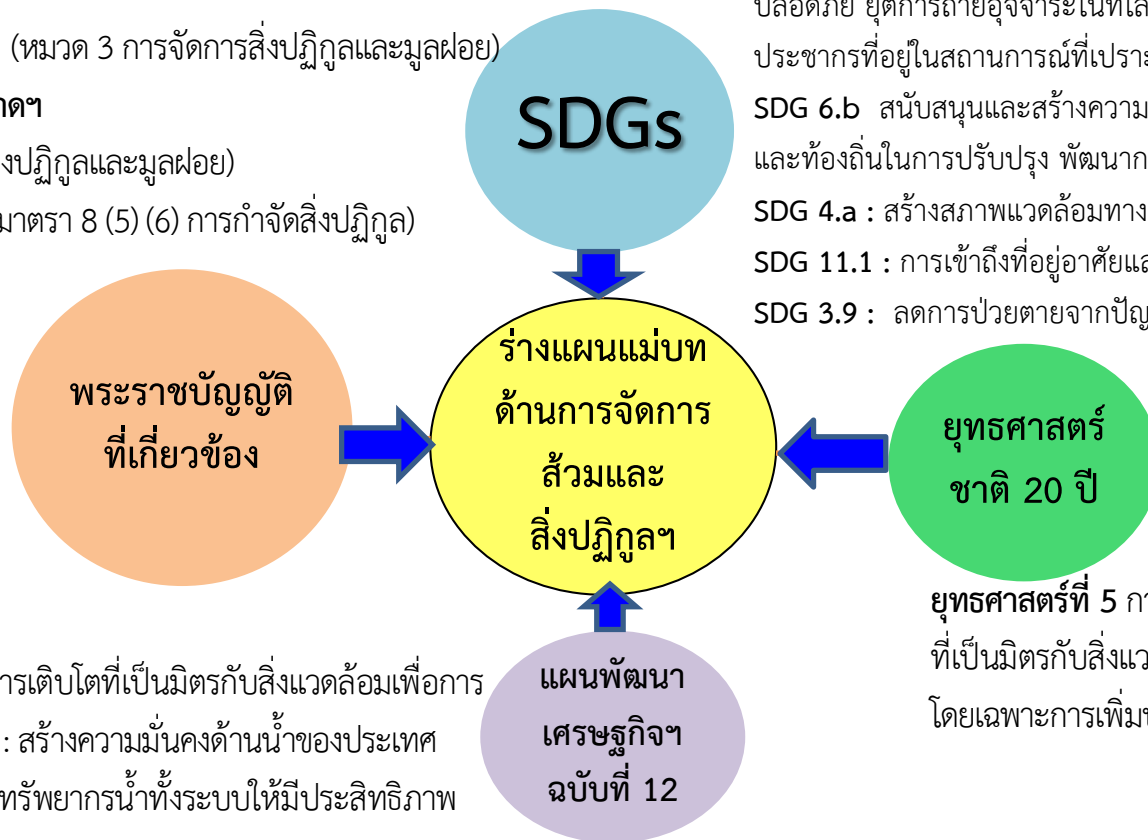
ความสำคัญและบริบทเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. การสาธารณสุข (หมวด 3 การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย)

พ.ร.บ. รักษาความสะอาดฯ

(หมวด 3/1 การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย)

พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร (มาตรา 8 (5) (6) การกำจัดสิ่งปฏิกูล)

SDG 6.2 : ประชากรเข้าถึงการสุขาภิบาลและสุขอนามัยอย่างเพียงพอปลอดภัย ยุติการถ่ายอุจจาระในที่โล่ง และให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับประชากรที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง

SDG 6.b สนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการด้านน้ำและการสุขาภิบาล

SDG 4.a : สร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย

SDG 11.1 : การเข้าถึงที่อยู่อาศัยและบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็น

SDG 3.9 : ลดการป่วยตายจากปัญหามลพิษทางน้ำและดิน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน : สร้างความมั่นคงด้านน้ำของประเทศและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม : เพิ่มศักยภาพเมืองด้าน สวส. โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการของเสีย

ร่างแผนแม่บทด้านการจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูลของประเทศ พ.ศ. 2562-2573

วิสัยทัศน์ : คนไทยทุกคนเข้าถึงการสุขาภิบาลอย่างครอบคลุมและปลอดภัย (Safely Managed Sanitation for All)

เป้าประสงค์

1. ประชาชนทุกคนมีและใช้ส้วมถูกสุขลักษณะ เหมาะสมตามเพศ กลุ่มวัย บริบทพื้นที่ มีความรอบรู้และพฤติกรรมอนามัยที่ดี
2. ส้วมสาธารณะได้มาตรฐานความสะอาด เพียงพอ ปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม
3. สิ่งปฏิกูลได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์โดยไม่ก่อผลกระทบต่อสุขภาพคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

1. ทุกครัวเรือน และอปท. ทุกแห่งมีจัดการสิ่งปฏิกูลถูกสุขลักษณะ
2. ผลกระทบต่อสุขภาพจากการสุขาภิบาลไม่ลดลง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานการจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูลของประเทศและบูรณาการการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาคม
2. เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปจัดทำแผนปฏิบัติการการจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูลให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศด้านเสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างเสริมศักยภาพคนและสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 1

เพิ่มความครอบคลุมการมีและใช้ส้วมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย

ร้อยละ 100 ของครัวเรือนมีและใช้ส้วมที่ถูกสุขลักษณะ

ยุทธศาสตร์ที่ 2

การเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมส้วมสาธารณะไทย

ร้อยละ 100 ของส้วมสาธารณะพัฒนาให้ได้มาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3

พัฒนาระบบจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูลอย่างครบวงจร

ร้อยละ 100 ของอปท.มีระบบบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลถูกสุขลักษณะ

ยุทธศาสตร์ที่ 4

อภิบาลระบบสุขาภิบาล

มีมาตรการกำกับดูแลและมีระบบฐานข้อมูล

ยุทธศาสตร์ที่ 5

เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขาภิบาลและพฤติกรรมสุขอนามัย

ร้อยละ 80 ของเด็กวัยเรียนมีความรอบรู้และพฤติกรรมอนามัยที่พึงประสงค์

สรุปความก้าวหน้าการดำเนินงานปี 2560-2561 และแผนการดำเนินงานปี 2562

ปี 2560-
2561

- จัดทำร่างแผนแม่บทด้านการจัดการร่วมและสิ่งปฏิภูมิต่างๆ
- ประชุมรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 ครั้ง
- ปรับปรุงเนื้อหารายละเอียดร่างแผนฯ

ปี 2562

- เสนอร่างแผนแม่บทฯ และกลไกขับเคลื่อนต่อคณะกรรมการสาธารณสุขพิจารณา (ตุลาคม 2561) และปรับปรุงร่างฯ ฉบับสมบูรณ์
- เสนอร่างแผนแม่บทด้านการจัดการร่วมและสิ่งปฏิภูมิต่างๆ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข พิจารณาสั่งเสนอ สศช. และ ครม. ตามลำดับ
- สื่อสารแผนฯ เพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ